

YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI HAKKINDAKİ ALGILARI: AMPİRİK ÇALIŞMA

Ferah YILDIZ*
Ahmet YANIK**

ÖZET

Türkiye’de 2013 yılından itibaren Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle birlikte muhasebe standartları uygulanmaya başlanacağı için muhasebe meslek adaylarının ve meslek mensuplarının muhasebe standartları konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Bu çalışma lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin Türkiye Muhasebe Standartları hakkındaki algılarının ortaya konulması amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi düzeyi, muhasebe mesleğini icra etme durumu, staj/iş durumu, ticaret lisesi mezunu olma durumu, bölümü tercih sırası, son sınıfta okuma durumları ile öğrencilerin standartlar hakkındaki algıları arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Sonuç olarak, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile mesleğe ilgisi düşük olan öğrencilerin algıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmış, diğer faktörlerde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Standartları, Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Algısı.

STUDENT’S PERCEPTION OF ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING STANDARDS AT HIGHER EDUCATION: AN EMPIRICAL STUDY

ABSTRACT

Accounting standards will be implement from 2013 along with Turkish Commercial Code enter in force. Hence, the accounting professions and candidates for the accounting profession need to have adequate knowledge for the accounting standards. The study was conducted in order to

* Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, İİBF, İşletme, Adıyaman, Türkiye, fer_yil@yahoo.com.

** Dr. Öğr. Gör., Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ömer İsmet Uzunyol MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Kocaeli, Türkiye, ayanik@gmail.com

reveal perception about Turkish Accounting Standards of students studying of undergraduate level. For this purpose, level of interest in the accounting profession, desire to perform the profession accounting, status of being a graduate of trade vocational school, order of preference, job / internship experience, status of being in the last year the relationship between the students' perception of accounting standards was analyzed. As a result, there is a significant different a high level of interest in accounting profession with low level of interest in accounting profession. There is no statistically significant difference among other factors.

Key Words: *Accounting Standards, Accounting Education, Accounting Perception.*

GİRİŞ

Bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişme ve küreselleşme, işletmelerin uluslararası alanlarda yatırımlara yönelmesine neden olmuştur. Farklı ülkelerde yatırım yapan işletmeler, hem yatırım yaptıkları ülkelerin muhasebe uygulamalarına hem de kendi ülkelerinin muhasebe uygulamalarına göre mali tablo düzenlemek zorunda kalmıştır. Bu nedenle dünyada birçok ülke, işletmelerin finansal tablolarının, karşılaştırılabilir, ihtiyaca uygun, güvenilir ve anlaşılabilir olması için uluslararası muhasebe standartlarını, muhasebe uygulamaları ile yakınsama eğilimi içine girmiştir.

Bu amaçla bağımsız ve özel bir kuruluş olan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB), dünya üzerindeki işletmeler ve diğer kuruluşların finansal raporlama için kullanacakları muhasebe uygulamalarını uluslararası muhasebe standartlarına yakınsama amacıyla 1973 yılında kurulmuştur(Alexander and Archer, 2009: 1.01).

Bu komite 1973-2001 yılları arasında finansal tablolardaki bilgi kalitesinin artırılmasına yönelik olarak birçok muhasebe standardı yayımlamıştır. 2001 yılında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Komitesi, yeniden yapılanarak bir vakıf haline dönüştürülmüştür. Bu vakıf, uluslararası muhasebe standartlarını yayımlamak üzere bir kurul oluşturmuştur. Bu kurulun adı Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standards Board - IASB) olarak bilinmektedir. Bu tarihten sonra yayımlanan uluslararası muhasebe standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) olarak yayımlanmaya başlanmıştır (Mısırlıoğlu, 2006: 22).

Şuanda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanmış olan 41 adet Uluslararası Muhasebe Standardı ve 13 adet Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) bulunmaktadır. Ayrıca The IFRS Interpretations Committee (IFRIC) tarafından 20 ve Standing

Interpretations Committee (SIC) tarafından ise 31 adet yorum yayımlanmıştır (IAS: 2012).

Türkiye de ise Sermaye Piyasası Kurulu (SPK); SPK'ya tabi ortaklıklar ve aracı kurumların düzenlemek zorunda oldukları finansal tablo tiplerini, uygulayacakları hesap planlarını belirlemeye yönelik tebliğler yayınlamıştır. Bu tebliğler Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) kapsamında yayımlanmıştır. Bu tebliğlere bağlı olarak halka açık işletmeler 2005 yılından beri finansal tablolarını UFRS kapsamında hazırlamaktadırlar(Civan ve Kara, 2002: 2). 2012 yılında yeni Türk Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte ulusal muhasebe standartlarını saptamak ve yayınlamak yetkisi Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna verilmiştir. TTK da yapılan değişiklikle bu yetki Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumuna devredilmiştir. Yeni TTK'ya göre KOBİ'ler 2013 yılından itibaren KOBİ TFRS'yi uygulamaya başlayacaklardır(Bekçi, 2007:30), (Akdoğan, 2007: 113-130), (Aksoy, 2005: 182-199).

15.12.1999 tarih ve 4487 sayılı Kanun'la 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa eklenen Ek-1'inci madde ile ulusal muhasebe standartlarını oluşturma konusunda yetkili olmak üzere Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş ve 07.03.2002 tarihinde ilk toplantısını yaparak çalışmalarına başlamıştır (Çiftçi, 2007:6).

TMSK, 2005 yılı Ocak ayından itibaren uluslararası muhasebe standartları ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS) ve 2007 yılı Mart ayından itibaren de Türkiye Muhasebe Standartları Yorumlarını (TMSY) Resmi Gazete'de yayınlamaya başlamıştır. Kurul Kasım 2012 itibarıyla, kavramsal çerçeve dışında 29 adet (TMS), 12 adet Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS) ve 24 adet TMSY yayımlamıştır (Kamu Gözetim Kurumu: 2012).

Muhasebe standartların yayınlanmasıyla birlikte muhasebe uygulamalarının işleyişi daha karmaşık ve anlaşılması zor hale gelmiştir. Bu durum muhasebe eğitiminin içeriğinde ve sürecinde etkili olmaktadır. Muhasebe çevresindeki sürekli ve hızlı değişime bağlı olarak mesleki eğitimin sürdürülmesi eskiye nazaran daha önemli olacaktır. Bu bağlamda muhasebecilerin karşılaştıkları değişiklikleri karşılamayı mümkün kılacak yeterli eğitim programlarını tedarik etmek her bir ülkedeki eğitim kurumlarının sorumluluğudur (Kutlu, 2010: 235), (Acar ve diğerleri, 2009).

IFAC muhasebe meslek mensuplarının profesyonel eğitimi ve bu eğitimin sürdürülmesine özel önem vermiştir. bu amaçla IFAC konseyinin daimi komisyonu olarak bir eğitim komitesi kurdu. Bu komitenin amaçları, standartlar ve ilkelerini geliştirmek, nitelikli eğitim programlarını desteklemek ve muhasebe meslek mensuplarının sürekli eğitimini

sağlamaktır. Bu bağlamda IFAC, öğrenmeyi vurgulayan ve yaşam boyu öğrenme tabanlı bir eğitim süreci uygulanması gerektiğini vurgulamıştır (IFAC, 1998)

Barth (2008) yaptığı çalışmada standartların eğitiminde uygulanması gereken temel prensipleri aşağıdaki gibi belirtmiştir (Barth, 2008: 1159-1179).

- İşletme ortakları dışında bilgi kullanıcılarının ihtiyacına yönelik bir finansal tablo hazırlanmasının öğretilmesi,
- Öğrencilerin belirli bir seviyede ekonomik, hukuk ve vergi konularına hakim olmasının sağlanması,
- Öğrencilere finansal tabloların hazırlanmasının ve sunumunun öğretilmesi,
- Öğrencilere standartların prensiplerinin öğretilmesi,
- Öğrencilere standartların prensiplerinin nasıl geliştirilmesi gerektiğinin öğretilmesi,
- Öğrencilere standartların uygulamalarının yaptırılması şeklindedir.

LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Erol ve Erkan'ın (2008) Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi Ve İdari Birimler Fakültesinde Bir Araştırma isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada işletme Bölümünü tercih edenlerin %98'i Ticaret Lisesi dışındaki liselerden olduğu işletme Bölümünü öğrencilerin kendi istekleriyle tercih ettikleri, öğrencilerin muhasebe derslerine ilgi duydukları, Ticaret Lisesi mezunlarının muhasebe derslerinde daha başarılı olduğu, öğrencilerin çoğu işletme Bölümünden mezun olduktan sonra daha rahat iş bulacakları, öğretim elemanının ders işlemedeki tutum ve davranışlarının ve ders işleme tekniğinin muhasebe derslerindeki başarıyı artırdıkları, eğitim kurumunun fiziki şartları yönünden yetersiz olması, muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği tespit edilmiştir.

Dalğar ve arkadaşlarının (2012) Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma isimli bir araştırma yapmıştır. Bu çalışmada; muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan ve okulundan mezun olduktan sonra muhasebecilik yapmayı düşündüğünü belirten öğrencilerin TMS/FRS'ler hakkındaki farkındalıklarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ayrıca muhasebe alanında daha önce çalışmış veya lise öğrenimi esnasında muhasebe eğitimi almış öğrencilerin bu özelliğe

sahip olmayanlara kıyasla TMS/TFRS'ler hakkındaki farkındalık açısından herhangi bir farklılıkları söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde birinci sırada tercih ederek okuduğu bölüme yerleştirilmiş olan öğrencilerin de diğer öğrencilere göre herhangi bir farklılık tespit edilememiştir. Son sınıfta okuyan bir öğrencinin muhasebe alanıyla ilgili daha çok mesleki ders aldığı ve mesleğine ilişkin gelişmelerle daha çok karşılaşma olasılığı çerçevesinde farkındalığının yüksek olması beklenirken bu noktada da herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Çankaya ve Dinç (2012) Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma adlı bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada eğitim faktörü ile uygulama başarısı arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Yani, eğitim düzeyi arttıkça uygulama başarısının da artacağı belirtilmiştir.

Kurnaz (2012) Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students' Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards) adlı çalışmada UFRS'nin uygulanmasını özellikle İİBF'lerin önemli roller üstleneceğini ve öğrencilere UFRS'nin öğretilmesiyle birlikte UFRS'ye geçişin daha kolay olacağı sonucuna ulaşmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı; muhasebe öğrenimi gören İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 3 ve 4. sınıfında okuyan İşletme bölümü öğrencilerinin Türkiye Muhasebe Standartları hakkında algılarını genel anlamda ortaya koymaktır. Bu bağlamda; söz konusu öğrencilerin standartlar hakkındaki algılarının, öğrencilerin “mesleğe ilgi düzeyi”, “muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünüp düşünmediği”, “staj/iş tecrübesinin olup olmadığı”, “mezun olunan lise okul türü”, “bölümünü tercih sırası” ve “okuduğu sınıf”, gibi özellikler ile anlamlı bir ilişkisinin olup olmadığı araştırılmıştır.

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Araştırma Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerini kapsamaktadır. Söz konusu programda 2011-2012 eğitim öğretim bahar döneminde işletme bölümü 3 ve 4. sınıfında toplam 497 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırma kapsamına dahil olan, 3. sınıf I. Öğretimde 130, 2. öğretimde 156, 4. sınıf I. Öğretimde 122, II. Öğretimde 89 öğrenci öğrenim görmektedir (Tablo 1).

Fakültede eğitim gören toplam 497 öğrencinin 200'ü ile yüz yüze anket yöntemi ile çalışma yapılmış, elde edilen bu anketlerin 48 tanesi çeşitli sebeplerle değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Değerlendirmeye tabi tutulan 152 anket toplam öğrenci sayısının %30'una karşılık gelmektedir. Fakültenin işletme bölümünde standartlar 3. ve 4. sınıfında seçmeli ders olarak verildiği için ve diğer bölümlerde muhasebe standartları ile ilgili dersler verilmediği için fakültenin işletme bölümü öğrencileri tercih edilmiştir.

Katılımcılar üzerinde uygulanan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda demografik özelliklerle ilgili sorular, ikinci kısımda ise TMS/TFRS algılarını belirlemeye yönelik Dalğar ve arkadaşları (2011) tarafından oluşturulup, araştırmacılar tarafından revize edilen ölçek sorularına yer verilmiştir. Araştırmada kesinlikle katılıyorum'dan kesinlikle katılmıyorum'a kadar derecelendirilmiş 5'li likert ölçeği kullanılmış ve anket verileri IBM SPSS STATISTICS 20 ile analiz edilmiştir.

Tablo 1: İşletme Bölümü 3. ve 4. Sınıflarda Okuyan I. ve II. Öğretim Öğrenci Sayıları

	Öğrenci sayısı
3. Sınıf I. Öğretim	130
3. Sınıf II. Öğretim	156
4. Sınıf I. Öğretim	122
4. Sınıf II. Öğretim	89
Toplam	497

ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmanın amaçları paralelinde öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile ilgili hipotezler tespit edilmiş ve bu hipotezler istatistiksel analizler sonucunda test edilmiştir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda hipotezler belirlenmiş ve bu hipotezler istatistiksel analizler sonucunda test edilmiştir.

- H₁: Fakültede okuyup muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşük değildir.
- H₂: Fakültede okuyup muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşüktür.
- H₃: Fakültede okuyup staj / iş tecrübesi olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşüktür.

- H₄: Fakültede okuyup ticaret meslek lisesi mezunu olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşük değildir.
- H₅: Fakültede okuyup bölümü ilk sırada tercih eden öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşük değildir.
- H₆: Fakültede son sınıfta olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları düşük değildir.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZİ

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir.

Anket kapsamına dahil olan öğrencilere hipotezlere esas alınan sorular ve bu sorulara verilen cevaplar Tablo 2'de gösterilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %45,4'ü kız,%54,6'sı erkek, %28,3'ü 21 yaş altı, %70,4'ü 22-25 yaş arası, %1,3'ü 26-29 yaş arası, %54,6'sı üçüncü sınıf, %45,4'ü dördüncü sınıf, %21,1'i bölümü birinci sırada tercih ettiği, %78,9'unun bölümü 2.-diğer sırada tercih ettiği, %15,1'inin ticaret meslek lisesi çıkışlı olduğu, %84,9'unun düz lise çıkışlı olduğu, %44,1'inin staj tecrübesi olduğu, %55,9'unun staj tecrübesi olmadığı, %29,6'sının muhasebe mesleğine düşük düzeyde ilgi duyduğu, %53,3'ünün muhasebe mesleğine orta düzeyde ilgi duyduğu, %17,1'inin muhasebe mesleğine yüksek düzeyde ilgi duyduğu, %35,5'inin mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmeyi düşündüğü,%64,5'inin mezun olduktan sonra muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmediği, %51,3'ünün standartları seçmeli ders olarak aldığı, %48,7'sinin standartları seçmeli ders olarak almadığı, %19,1'inin seminer tarzında eğitim aldığı, %80,9'unun seminer tarzında eğitim almadığı, %63,8'inin standartlarla ilgili seminer, ödev, tez vb. hazırlamadığı, %36,2'sinin standartla ilgili seminer, ödev, tez vb. hazırladığı, %63,8'inin standartların seçimlik ders olarak konulmasını istediği, %36,2'sinin seçimlik ders olarak konulmasını istemediği, %46'sının standartların zorunlu ders olarak konulmasını istediği, %54'ünün zorunlu ders olarak konulmasını istemediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 2: Demografik Özellikler

		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	69	45,4
	Erkek	83	54,6
	Toplam	152	100,0
Yaş	18-21	43	28,3
	22-25	107	70,4
	26-29	2	1,3
	Toplam	152	100,0
Sınıf	3	83	54,6
	4	69	45,4
	Toplam	152	100,0
Tercih	1	32	21,1
	2 ve üzeri	120	78,9
	Toplam	152	100,0
Mezun Olduğu Lise	Ticaret	23	15,1
	Anadolu	66	43,4
	Düz	63	41,4
	Toplam	152	100,0

		Frekans	%
Staj/İş Tecrübesi	Var	67	44,1
	Yok	85	55,9
	Toplam	152	100,0
İlgi Düzeyi	Düşük	45	29,6
	Orta	81	53,3
	Yüksek	26	17,1
	Toplam	152	100,0
Mesleği İcra Etme Durumu	Evet	54	35,5
	Hayır	98	64,5
	Toplam	152	100,0

TMS / TFRS HAKKINDAKİ ALGILARININ ANALİZİ

Tablo 3: Algılara ilişkin ortalama ve standart sapma sonuçları

Sorular	N	Ortalama	Standard Sapma
S.1.	152	3,2368	1,05314
S.2.	152	3,2632	092598
S.3.	152	3,3487	1,06888
S.4.	152	3,2763	1,12878
S.5.	152	3,1908	088948
S.6.	152	3,3816	1,07305
S.7.	152	3,4211	095962
S.8.	152	3,4737	1,06695
S.9.	152	3,2895	1,10166
S.10.	152	3,4868	1,06719
S.11.	152	3,2763	1,05603
S.12.	152	3,1579	099072
S.13.	152	3,0263	1,05446
S.14.	152	2,8487	1,08426
S.15.	152	2,8684	1,12576
S.16.	152	2,8158	1,13593
S.17.	152	3,2895	1,01402
S.18.	152	3,4079	1,14715
S.19.	152	3,3355	1,13315
Toplam Örnek Ortalama	152	3,23	

GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Öğrencilerin muhasebe standartlarına yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla geliştirilen ölçeğin hesaplanan toplam iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0,895'dir. Ölçeğin sosyal bilimler alanı için mükemmel yakın bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Bu güvenilirlik düzeyini gösteren sonuç aşağıda Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	N of Items
0,895	19

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN TEST EDİLMESİ

Bu bölümde 6 hipotez test edilmiştir.

H₁: Fakültede okuyup muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrencilerin Muhasebe Standartları hakkındaki algıları, mesleği icra etmek istemeyen öğrencilerden farklıdır.

H₁ hipotezinde muhasebe mesleğini icra etme durumu dikkate alınarak muhasebe standartları hakkındaki algıları ölçülmüştür. Fakülte öğrencilerine sorulan sorular neticesinde elde edilen sonuçlar, normal dağılıma uymadığı için gruplar arasındaki farklılıklar, “bağımsız gruplar t testinin” non-parametrik alternatifi olan Mann-Whitney U testi ile ortaya konulmuştur. Sonuçlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: H₁ Hipotezi Test İstatistiği

	N		
Mesleği icra etmek isteyen	54	Mann-Whitney U	1952,500
Mesleği İcra Etmek İstemeyen	98	Wilcoxon W	6803,500
		Z	-2,672
	152	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,008

Burada H₁ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,008<0,05 olduğundan H₁ hipotezi kabul edilmiştir. Yani mesleği icra etmeyi düşünen öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile mesleği icra etmeyi düşünmeyenlerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

H₂: Fakültede okuyup muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları, mesleğe ilgisi düşük olan öğrencilerden farklıdır.

Muhasebe mesleğine ilgi düzeyi, öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algılarını etkilediği düşüncesinden hareketle oluşturulan H₂ hipotezi Mann-Whitney U testi ile test edilmiştir.

Muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile muhasebe mesleğine ilgi düzeyi düşük olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: H₂ Hipotezi Test İstatistiği

	N		
İlgi Düzeyi Yüksek	26	Mann-Whitney U	498,500
İlgi Düzeyi Düşük	45	Wilcoxon W	1533,500
		Z	-1,034
Toplam	71	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,301

H₂ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,301>0,05 olduğundan H₂ hipotezi reddedilmiştir. Buradan hareketle, muhasebe mesleğine ilgi düzeyi yüksek olan öğrenciler ile muhasebe mesleğine ilgi düzeyi düşük olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

H₃: Fakültede okuyup staj / iş tecrübesi olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları, staj /iş tecrübesi olmayan öğrencilerden farklıdır.

Staj ve iş tecrübesi, öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algılarını etkilediği düşüncesinden hareketle oluşturulan H₃ hipotezi Mann-Whitney U testi ile test edilmiştir.

Staj ve iş tecrübesi olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: H₃ Hipotezi Test İstatistiği

	N		
		Mann-Whitney U	2,637
Staj / İş Tecrübesi var	67	Wilcoxon W	4,915
Staj / İş Tecrübesi yok	85	Z	-0,782
Toplam	152	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,434

H₃ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,434>0,05 olduğundan H₃ hipotezi reddedilmiştir. Buradan hareketle, staj ve iş tecrübesi olan öğrenciler ile staj ve iş tecrübesi olmayan öğrenciler arasında muhasebe standartları hakkındaki algıları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

H₄: Ticaret meslek lisesi mezunu olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları diğer liselerden mezun olan öğrencilerden farklıdır.

Ticaret meslek lisesinden mezun olmaları, öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algılarını etkilediği düşüncesinden hareketle oluşturulan H₄ hipotezi Mann-Whitney U testi ile test edilmiştir.

Ticaret meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile diğer liselerden mezun olan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki Tablo:4'te gösterilmiştir.

Tablo 8: H₄ Hipotezi Test İstatistiği

	N		
Ticaret Lisesi Mezunu	23	Mann-Whitney U	1168,500
Diğer Lise Mezunu	129	Wilcoxon W	1444,500
Total	152	Z	-1,621
		Asymp. Sig. (2-tailed)	0,105

H₄ hipotezleri 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,105>0,05 olduğundan H₄ hipotezi reddedilmiştir. Buradan hareketle, Ticaret lisesi mezunu olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler arasında muhasebe standartları hakkındaki algıları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

H₅: Bölümünü ilk sırada tercih eden öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları, bölümünü ikinci veya daha sonraki sırada tercih eden öğrencilerden farklıdır.

Bölümün ilk sırada tercih edilmesi, öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algılarını etkilediği düşüncesinden hareketle oluşturulan H₅ hipotezi Mann-Whitney U testi ile test edilmiştir.

Bölümünü birinci sırada tercih eden öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile bölümünü ikinci ve daha sonraki sırada tercih eden öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: H₅ Hipotezi Test İstatistiği

	N		
1. tercih	32	Mann-Whitney U	1492,500
2 ve üzeri tercih	120	Wilcoxon W	2020,500
Toplam	152	Z	-1,934
		Asymp. Sig. (2-tailed)	0,053

H₅ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,053>0,05 olduğundan H₅ hipotezi reddedilmiştir. Bu durumda, bölümü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile bölümü ikinci ve daha sonraki sırada tercih eden öğrenciler arasında muhasebe standartları hakkındaki algıları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

H₆: Son sınıfta okuyan öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları 3. sınıfta okuyan öğrencilerin algılarından farklıdır.

Son sınıfta öğrenim görme durumu, öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algılarını etkilediği düşüncesinden hareketle oluşturulan H₆ hipotezi Mann-Whitney U testi ile test edilmiştir.

Son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları ile 3. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları arasındaki ilişki Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: H₆ Hipotezi Test İstatistiği

	N	Mann-Whitney U	2488,000
3. sınıfta okuyan	83	Wilcoxon W	5974,000
4. sınıfta okuyan	69	Z	-1,391
Toplam	152	Asymp. Sig. (2-tailed)	0,164

H₆ hipotezi 0,05 anlamlılık düzeyinde test edilmiş, anlamlılık tablo değeri 0,164>0,05 olduğundan H₆ hipotezi reddedilmiştir. Bu durumda, son sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile 3. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında muhasebe standartları hakkındaki algıları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

TARTIŞMA

Globalleşen dünyada, muhasebe uygulamalarında ülkeler arası farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıkların ortadan kaldırılması ve muhasebe alanında uluslar arası standardizasyonu getirmeyi amaçlayan IFRS de ülkemiz tarafından uygulanmaya başlanacaktır. Söz konusu standartlar 2005 yılından bu yana İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören şirketlerde uygulanmaktadır. 2013 yılından itibaren de KOBİ'lerde uygulanmaya başlanacaktır. Buna paralel olarak, bu standartların daha geniş bir alanda uygulanması, muhasebe standartları konusunda uzman, deneyimli, bilgili eleman ihtiyacı gibi konularda kamuoyunda farklı kaygılar ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, muhasebe meslek mensuplarının bu konuya hakim olmaları gerekmektedir. Çünkü, muhasebe standartlarının uygulanması ile daha çok bilgi ağırlıklı muhasebe uygulamalarına geçilecektir. Bu yüzden bazı alanlarda, mevcut muhasebe uygulamaları ile muhasebe standartları

arasında farklılıklar ortaya çıkacaktır. Muhasebe meslek mensuplarının bu farklılıklar hakkında bilinçli olması sağlanmalıdır. Bunun gerçekleştirilmesi için de muhasebe meslek mensuplarının muhasebe standartları konusunda ciddi bir eğitime tabi tutulmaları gerekmektedir. Ayrıca, muhasebe meslek adaylarının da muhasebe standartları bakımından meslek öncesi gerekli eğitimi almaları sağlanmalıdır. Bu durum göz önünde bulundurularak, çalışmada muhasebe meslek mensubu adayı fakülte öğrencilerinin muhasebe standartları hakkındaki algıları çeşitli faktörler göz önünde bulundurularak ölçülmüş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

Muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrenciler, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünmeyen öğrencilere göre muhasebe standartları hakkında yüksek bilgi düzeyine sahiptirler. Buradan anlaşıldığına göre, muhasebe mesleğini icra etmeyi düşünen öğrenciler, ileride kendisini ilgilendiren konular hakkında bilgi sahibi olmaya çalışmaktadır.

Bunun yanında muhasebe mesleğine ilgisi yüksek olan öğrenciler ile muhasebe mesleğine ilgi duymayan öğrenciler, muhasebe standartları hakkındaki algıları bakımından fark bulunmamaktadır. Buradan da öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi duydukları fakat bu muhasebe mesleğinin gerekleri ile ilgili araştırma yapmadıkları anlaşılmaktadır.

Yine staj ve iş tecrübesi olan öğrenciler arasında muhasebe standartları hakkındaki algıları açısından bir fark bulunmamaktadır. Buradan da anlaşıldığına göre, öğrenciler stajlarını sadece, staj yapma sorumluluğundan kurtulmak için yapmaktadırlar.

Çalışmada ortaya çıkan çarpıcı bir sonuç da, ticaret lisesi mezunu öğrenciler ile düz lise mezunu öğrencilerin muhasebe standartları hakkındaki algıları açısından bir farklılık bulunmamasıdır. Herkesin de kabul edeceği gibi ticaret lisesi mezunu öğrencilerin standartlarla daha yakından ilgilenmeleri beklenmektedir. Bunun sonucu olarak, ticaret lisesinde verilen dersler içinde muhasebe standartları ile ilgili ders olmadığı ve öğrencilerin standartlar hakkında bilgilendirilmedikleri söylenebilir.

Bölümünü ilk sırada tercih eden öğrenciler ile diğer öğrencilerin aynı bilgi düzeyine sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre öğrencilerin bölümü gelişi güzel tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Son sınıfta okuyan öğrenciler ile diğer sınıflarda okuyan öğrenciler muhasebe standartları hakkında aynı bilgi düzeyine sahiptir. Bu sonuca göre de son sınıfta okuyan öğrencilerin standartlarla ilgili bilgilendirilmedikleri söylenebilir.

Muhasebe standartlarının Türkiye’de uygulanmasıyla muhasebe uygulamalarında meydana gelen değişiklikler, muhasebe meslek adaylarını ve meslek mensuplarını yakından ilgilendirdiği için, öğrencilerin bu konuda

etkin bir şekilde bilgilendirilmesi gerekmektedir. Bu durumlar göz önünde bulundurularak, okullarda, standartlar ile ilgili zorunlu dersler okutulmalı, sürekli seminerler düzenlenerek öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- ACAR D., BAYRİ O., DALĞAR H., ÖZDEMİR O., Meslek Mensuplarının TMS/TFRS Uygulamalarına Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri: Bir Alan Araştırması, XXVIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Yakın Gelecek ve Muhasebe Eğitimi, 20-24 Mayıs 2009, Alaçatı-Çeşme, s20.
- AKDOĞAN, N., “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:80, Mart-Nisan 2007, ss.113-130.
- AKSOY T., “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi”, Mali Çözüm Dergisi, Sayı:71. ss 182-199
- ALEXANDER D., ARCHER S., İnternational Accounting/Finansal Reporting Standards Guide, Chicago:CCH, 2009, s.1.01
- BARTH, M.E., “Global Financial Reporting: Implications for U.S. Academics”, Accounting Review 83 pp 1159-1179, 2008.
- BEKÇİ, İ., Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma, Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi, Sayı 22, ss 27-40, 2007.
- CIVAN M., KARA E., Türkiye Muhasebe Standartları ve Çözümlü Örnekler, Gaziantep, 2002.
- ÇANKAYA F., DİNÇ E., Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Uygulama Başarısını Etkileyen Faktörler: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi C:17, S:1, ss 81-102, 2012.
- ÇİFTÇİ Y., Türkiye’de Cumhuriyet Döneminden Bugüne Yapılan Muhasebe Düzenlemeleri, II. Uluslararası İşletme ve Ekonomi Çalıştayı ve I. Muhasebe Tarihi Günleri, 28-29 Haziran 2007, Giresun, s.6.
- DALĞAR H., ÇELİK İ., MORTAŞ M., Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir

Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi C:16, S:1, ss 217-30, 2012.

EROL M., ERKAN G., Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Araştırma, KMU İİBF Dergisi Yıl:10 Sayı:14 Haziran, 2008, ss.284-301

<http://www.iasplus.com/en/standards>: Erişim tarihi: 12 Aralık 2012

http://www.kgk.gov.tr/content_detail-208-513-son-halleriylestandartlar.html, Erişim Tarihi 20 Aralık 2012

IFAC (International Federation of Accountants), IFAC handbook 1998, New York: Technical Pronouncements

KURNAZ N., Statistical Analysis of the Factors Affecting Accounting Students' Awareness of the TAS (Turkish Accounting Standards) and TFRS (Turkish Financial Reporting Standards), British Journal of Science, February, Vol. 4 pp 142-156, 2012.

KUTLU H. A., Muhasebe Eğitiminin, Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi", Muhasebe Finansman Dergisi, Sayı 48 ss 232-246, 2010.

MISIRLIOĞLU İ.U., UFRS ve BASEL II'nin işletme faaliyetleri üzerindeki etkileri, Mali Çözüm Dergisi, Sayı: 76, Haziran-Temmuz 2006, s.22.